

**GLAVNI DOSEŽKI
EVROPSKA FUNDACIJA ZA
USPOSABLJANJE V LETU 2004**

EVROPSKA FUNDACIJA ZA USPOSABLJANJE

JE CENTER STROKOVNEGA ZNANJA EVROPSKE UNIJE,
KI PODPIRA REFORMO POKLICNEGA IZOBRAŽEVANJA IN
USPOSABLJANJA V TRETJIH DRŽAVAH V OKVIRU PROGRAMOV
EVROPSKE UNIJE NA PODROČJU ZUNANJIH ODNOSOV

KAKO STOPITI Z NAMI V STIK

Nadaljnje informacije o naših dejavnostih, javnih razpisih
za zbiranje ponudb in prostih delovnih mestih so na voljo
na naši spletni strani: www.etf.eu.int

Za dodatne informacije se, prosimo, obrnite na:

External Communication Unit
European Training Foundation
Villa Gualino

Viale Settimio Severo 65

I – 10133 Torino

E info@etf.eu.int

T +39 011 630 2222

F +39 011 630 2200

GLAVNI DOSEŽKI EVROPSKA FUNDACIJA ZA USPOSABLJANJE V LETU 2004

Ta dokument je preveden. V primeru dvoma glede informacij, ki jih vsebuje, si oglejte originalno angleško različico.

Veliko dodatnih informacij o Evropski uniji je na voljo na internetu. Dostop je možen na strežniku Europa (<http://europa.eu.int>).

Kataloški podatki so navedeni na koncu te publikacije.

Luksemburg: Urad za uradne publikacije
Evropskih skupnosti, 2005

ISBN 92-9157-442-2

© Evropske skupnosti, 2005

Ponatis je dovoljen samo skupaj z navedbo vira.

Printed in Belgium

...sultivo dell'ETF è composto
...perti di formazione
...dei paesi membri dell'Unione
...al paesi partner (i partner
...i, i Balcani occidentali, i Nuovi
...ndenti e la Mongolia, i futuri
...tri dell'Unione Europea), da
...di parti sociali e da membri di
...ntestazioni internazionali.
...mpete principale è fornire
...azioni all'ETF e al suo Consiglio
...azionale riguarda alla
...a programma di lavoro
...a il dibattito è
...zione sulla
...zione nel

OBIE

- Esami
sistem
paesi p
internazi
1995
- Identificare
dovranno afi
successivo al
del lavoro e al
d'istruzione e fi

PREDGOVOR

Leto 2004 si bomo zapomnili kot mejnik v evropskem združevanju. Po več kot desetletju intenzivnih priprav je Evropska unija maja pozdravila osem držav iz srednje in vzhodne Evrope ter sredozemska otoka Malto in Ciper.

Evropska fundacija za usposabljanje (European Training Foundation – ETF) je v letu 2004 doživela spremembe na zelo praktični ravni. Prišlo je do sprememb v vodenju, ko je v juliju Muriel Dunbar prevzela dolžnosti od Petra de Rooija, ki je agencijo usmerjal prvih deset let njenega delovanja. Konec leta 2004 je v Bruslju prevzela svoje mesto nova Komisija, vključno s člani iz nekdanjih držav partneric Evropske fundacije za usposabljanje.

Leto 2004 je bilo tudi leto oblikovanja novega političnega okvira EU za zunanje odnose. Nova evropska politika sosedstva skupaj z vse večjim poudarkom na razvoju človeških virov pripisuje Evropski fundaciji za usposabljanje zelo pomembno vlogo.

Ta publikacija prikazuje, kako hitro je Evropska fundacija za usposabljanje vključila posledice teh sprememb v svoje delo v letu 2004. Publikacija pa ni zgolj posnetek marljivega dela agencije. Usmerjena je v prihodnost, saj prikazuje, kako se lahko prizadevanja, ki so omogočila tako uspešen pristop novih članic v letu 2004, in izkušnje, pridobljene v tem procesu, uporabijo za nadaljnji razvoj Evrope in njenih sosednjih regij.

Evropska unija ni izolirana skupnost. Z državami, ki sestavljajo njen „krog prijateljev“, mora delovati vzajemno. Ne glede na to, ali je končni cilj sodelovanja prihodnji pristop novih članic k Evropski uniji ali ne, je naš interes za socialni, politični in gospodarski razvoj sosednjih držav zelo velik. In ker je njihov razvoj odvisen predvsem od razvoja njihovih človeških virov, sta naša odgovornost in interes, da jih z vsemi sredstvi, ki jih lahko zberemo, še naprej podpiramo pri izboljševanju njihovih sistemov izobraževanja in usposabljanja.

Že pred letom 2004 je Evropska fundacija za usposabljanje pokazala, kako se lahko strokovno znanje in izkušnje petnajstih držav članic povežejo v korist desetih držav pristopnic. Danes lahko svoji množici virov doda izkušnje iz prve roke, pridobljene v teh državah. To daje Evropski fundaciji za usposabljanje boljši položaj kot kdaj prej, da lahko podpira pomoč Evropske unije pri razvoju človeških virov v sosednjih državah EU.

Ján Figel'

Komisar EU za izobraževanje, usposabljanje,
kulturo in večjezičnost

Fotografija: ETF/B. Diewald

*Ján Figel', Evropski komisar za izobraževanje,
usposabljanje, kulturo in večjezičnost*

UVOD

Fotografija: ETF/F. Decorato

*Muriel Dunbar, direktorica
Evropske fundacije za usposabljanje*

Po prevzemu dolžnosti direktorice Evropske fundacije za usposabljanje (ETF) meseca julija sem hvaležna za priložnost, da se lahko ozrem nazaj na delo v letu 2004. Tovrsten premislek o preteklih izkušnjah je dragoceno orodje, ki lahko pomaga določiti pot naprej. Seveda to predvsem koristi novi direktorici.

Preteklih nekaj let so zaznamovali soočenja in konflikti, od katerih so se nekateri dotaknili regij, v katerih deluje Evropska fundacija za usposabljanje. Prizadevanja mednarodne skupnosti za ponovno vzpostavitev miru in obnovo struktur prizadetih družb pa so vseeno spodbudna.

Evropska unija je ključni akter v tej skupnosti, ki si prizadeva pomagati bližnjim in bolj oddaljenim sosedam, da zaživijo v medsebojnem sožitju ter razvijejo močna in stabilna gospodarstva. Proces spodbuja mir in stabilnost, razširjanje demokratičnih vrednot in vzpostavitev novih trgov za blago in storitve. Pomaga pri ustvarjanju delovnih mest in s povečevanjem možnosti za nezaposlene pomaga lajšati migracijske pritiske in socialne nemire.

V letu 2004 je Evropska fundacija za usposabljanje še naprej prispevala k temu procesu, pri čemer je delovala kot evropska institucija in skupaj z državami

članicami EU in drugimi pomembnimi akterji, kot so ZN, Svetovna banka in Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD). Z delovanjem v okviru politike EU je Evropska fundacija za usposabljanje podpirala vsako od držav partneric na njeni poti k socialni in gospodarski stabilnosti.

Razvoj fleksibilnega trga dela, ki temelji na najnovejših znanjih in spretnostih, je bistven dejavnik tega napredka. Na podlagi lastnega strokovnega znanja in izkušenj ter razpoložljivega znanja v petindvajsetih državah članicah EU in drugih mednarodnih agencijah je Evropska fundacija za usposabljanje še naprej dajala nasvete in smernice oblikovalcem politike v državah partnericah, da bi jim pomagala odzvati se na ta izziv.

Naslednje strani poudarjajo nekaj dela, ki ga je Evropska fundacija za usposabljanje opravila v lanskem letu, in napredek, ki ga je pri tem dosegla. V prvem delu dokumenta je predstavljeno okolje, v katerem deluje Evropska fundacija za usposabljanje: Evropska unija – razširjena z desetimi novimi državami članicami, ki so bile nekdanje države partnerice Evropske fundacije za usposabljanje – v svetovnem gospodarstvu, ki zahteva nenehne prilagoditve ponudbe in povpraševanja po znanjih in spretnostih. Taka prilagoditev se lahko doseže zgolj s procesom neprekinjenega poučevanja in učenja v do zdaj še nevidnem obsegu.

Uvodnemu delu sledijo primeri dejavnosti Evropske fundacije za usposabljanje iz leta 2004. Poročila o našem analitičnem delu, inventurnih dejavnostih, pilotnih projektih in sodelovanju v programu Tempus dajejo vpogled v širok izbor tehničnih vprašanj, ki jih je treba reševati na poti k socialni in gospodarski rasti in stabilnosti. Prav tako kažejo obseg nalog, s katerimi se srečujejo države partnerice.

Spodbudni rezultati dokazujejo, da razvoj znanj, izkušenj in spretnosti resnično pomaga. Z intenzivnim delom pri razvoju najdragocenejših virov, ki jih lahko upravljamo – človeških virov, se dosega napredek k povečani stabilnosti in blaginji ne samo znotraj EU, temveč tudi v evropski soseščini, ki se razteza daleč čez meje Evropske unije.

Muriel Dunbar

Direktorica, Evropska fundacija za usposabljanje

SPREMINJAJOČE SE POLITIČNO OKOLJE

Dobri sosedi

V letu 2004 je Evropski uniji uspelo narediti tisto, kar bi se še pred petnajstimi leti zdelo nemogoče. Razdrla je ločnico, ki je delila Evropo pol stoletja. Deset nekdanjih držav vzhodnega bloka je pridobilo status polnopravnih članic Evropske unije.

Kljub tej širitvi pa je Evropa veliko več kot le ozemlje znotraj meja Evropske unije. V svetovnem gospodarstvu se Evropska unija ne more ohraniti ločeno. Dobri sosedi so ključni za razvoj stabilnosti in blaginje. EU zato ves čas komunicira in vzajemno deluje s kulturno zelo raznoliko skupino sosednjih držav.

EU je imela in ima še naprej osrednjo vlogo pri mednarodni podpori za politično in gospodarsko reformo ter razvoju večje stabilnosti na območju **zahodnega Balkana**. V tej regiji je treba še veliko narediti, vendar so se v zadnjih nekaj letih razmere spremenile. Dosežen je bil bistven napredek pri razvoju demokratičnih sistemov in vse države so se

zavezale približevanju Evropski uniji. EU je daleč največji donator pomoči, ki deluje na območju zahodnega Balkana.

EU si zlasti prizadeva, da **Sredozemlje** ne bi postalo geostrateška ločnica med uspešnimi in manj uspešnimi gospodarstvi in različnimi družbenopolitičnimi sistemi. Evropski voditelji skušajo poglobiti dialog ter razviti politična in gospodarska partnerstva z državami Severne Afrike, Bližnjega vzhoda in državami, ki ležijo zunaj teh območij. Cilj partnerstva Euromed je vzpostaviti območje miru in stabilnosti na podlagi skupnih vrednot ter oblikovati regijo vzajemne blaginje prek območja proste trgovine in enotnega trga s sredozemskimi državami.

Fotografija: Fotografska zbirka Evropske unije

*Širitev EU maja 2004
je prinesla spremembe in nove izzive.*

Krog prijateljev

Evropska politika sosedstva (*European Neighbourhood Policy*, ENP) je neposredna politična posledica želje predhodne Komisije za dejavno podporo tistega, kar je nekdanji predsednik EU Romano Prodi imenoval „krog prijateljev“ okoli Evropske unije. Njeni cilji bodo usmerjali sodelovanje z državami partnericami Evropske fundacije za usposabljanje, razen tistih držav, ki si prizadevajo za pristop k Evropski uniji, Ruske federacije in Srednje Azije, vendar vključno s kavkaškimi državami.

Njeni cilji so:

- delitev koristi širitve namesto vzpostavljanja novih ločnic v Evropi in njeni okolici;
- spodbujanje odgovornega vodenja in reform;
- vzpostavitev tako imenovanega „kroga prijateljev“ – območja miru, stabilnosti in blaginje na podlagi skupnih vrednot in interesov.

Treba je opozoriti, da nadaljnja širitev EU ne spada med cilje evropske politike sosedstva. Poleg tega evropska politika sosedstva ne nadomešča obstoječe pravne in institucionalne ureditve, kot so pridružitveni sporazumi, in okvirov, kot je barcelonski proces.

Razširjena Evropska unija mora še naprej namenjati pozornost svojemu strateškemu odnosu z nekdanjimi sovjetskimi državami **vzhodne Evrope in srednje Azije**. V interesu vseh je preprečevati, da bi v Evropi nastala nova ločnica. EU spodbuja gospodarske in politične spremembe v tem delu sveta s programom Tacis. Ta zagotavlja podporo za institucionalno in upravno reformo, zasebni sektor in zmanjšanje revščine, učinkovit pa je bil tudi pri zmanjšanju številnih preteklih napetosti in skrbi.

Ti programi, ki so značilni za posamezne regije, so pomembni instrumenti evropske politike sosedstva, ki je bila vzpostavljena leta 2004 in si prizadeva za delitev koristi nedavne širitve EU s številnimi državami, ki sedaj mejijo na EU (glej uokvirjeno besedilo). Cilj politike je zelo preprost: krog držav, ki imajo skupne vrednote in si prizadevajo za razvoj tesnih odnosov. To bo povečalo stabilnost, varnost in blaginjo vseh zainteresiranih strani ter preprečilo nastanek novih ločnic med razširjeno EU in njenimi sosedami.

Do leta 2006 bodo zadevne države še naprej dobivale finančno podporo prek programov MEDA in Tacis, vendar bo oba programa v Finančnem načrtu 2007–2013 nadomestil zelo poenostavljen evropski sosedski in partnerski instrument (*European Neighbourhood and Partnership Instrument – ENPI*). Predvideno je sodelovanje v rednih programih Skupnosti, čeprav, kar je pomembno za poklicno izobraževanje in usposabljanje, še ne prek programa Leonardo da Vinci.

Vprašanje o načinu izvajanja podpore in sodelovanja po letu 2007 pa namenoma ostaja odprto. To delno pojasnjuje, zakaj je Karl Fredrik Svedang iz GD Relex (Generalni direktorat za zunanje odnose) prejel toliko vprašanj, ko je predstavil evropsko politiko sosedstva na regionalnih srečanjih svetovalnega foruma Evropske fundacije za usposabljanje v Torinu novembra 2004. Njegov odgovor na vprašanje „Kako daleč lahko gremo?“ je bil: „To je vprašanje politične volje.“

Fotografija: Fotografska zbirka Evropske unije

Vzpostavitev „kroga prijateljev“ okoli Evropske unije je eden izmed ciljev evropske politike sosedstva.

Določitev poti

Kako se lahko države na zahodnem Balkanu največ naučijo iz izkušenj pristopa k EU? To je bilo eno od ključnih vprašanj, zastavljenih delegatom na srečanju ob deseti obletnici svetovalnega foruma Evropske fundacije za usposabljanje, ki je potekalo v Dürresu v Albaniji 21. in 22. junija 2004. Obširen seznam odgovorov je vključeval: natančno razjasnitev tega, kaj se je politika naučila od držav kandidatk, organiziranje večjega števila regionalnih srečanj, povečanje števila študijskih obiskov, če so okoliščine primerne, in spodbujanje držav v regiji, da prevzamejo nadzor nad svojimi odnosi z državami članicami EU.

Srečanje je zagotovilo veliko število spodbudnih priložnosti za sodelujoče, da prispevajo k razvoju dejavnosti v regiji. V zvezi s konkretnim primerom reforme poklicnega izobraževanja in usposabljanja v Albaniji so delegati izvedeli, da je v poklicne šole trenutno vpisanih samo 16 % učencev, saj sistem ne ustreza potrebam industrije. Pesimizem pa se je v zadnjih osemnajstih mesecih spremenil v optimizem, saj sta se povečala vključenost socialnih partnerjev in število študentov.

Obisk v lokalni poklicni šoli je potrdil novi optimizem. Neka mednarodna fundacija je predanemu lokalnemu osebju pomagala spremeniti nekdanjo propadajočo šolo v živahno ustanovo za usposabljanje, ki izvaja tečaje za avtomehanike in vodovodne inštalaterje. „Ta šola je spodbuden primer mednarodnega sodelovanja in pomembne povezave med mentorji in trgom dela,“ je dejal Peter de Rooij, ki je v Dürresu začel zadnji teden opravljanja dolžnosti direktorja Evropske fundacije za usposabljanje.

V okviru nedavne širitve EU in potenciala za uporabo izkušenj, pridobljenih v reformah poklicnega izobraževanja in usposabljanja iz novih držav članic v državah kandidatkah, so udeleženci preučili napredek v letu 2004 in se nato razvrstili po delavnicah za pomoč pri oblikovanju Delovnega programa Evropske fundacije za usposabljanje za leto 2005.

Srečanje se je zaključilo s popolno podporo delegatov Delovnega programa Evropske fundacije za usposabljanje za leto 2005. Predlogi in ideje s srečanja svetovalnega foruma v Dürresu so bili predstavljeni na seji upravnega odbora 9. novembra 2004 v Torinu, da bi jih dokončno odobrili.

Fotografija: ETF/A. Martin

Razvoj poklicnega izobraževanja in usposabljanja na območju zahodnega Balkana je bil osrednja točka srečanja svetovalnega foruma v Dürresu v Albaniji junija 2004.

NAŠE DELO V LETU 2004

1. maja so pristop deseterice naših nekdanjih držav partneric k Evropski uniji pospremili ognjemeti in praznovanja. V prejšnjih desetih letih smo sodelovali s tisoči ljudmi v teh državah, da bi pripravili njihove strokovnjake za usposabljanje, sisteme in politike za evropsko sodelovanje v enakovrednem partnerstvu. Strokovno znanje in izkušnje smo prenesli z držav članic EU na določeno regijo, razvili in izvedli pilotne dejavnosti, podprli razvoj visokošolskega izobraževanja s programom Tempus ter vzpostavili mreže za pomoč pri pretoku informacij v zvezi s trgov deli in usposabljanjem. Za nas je pristop desetih

novih držav članic zaznamoval konec dolgotrajnega procesa povezovanja ljudi, usmerjanja reforme, posredovanja strokovnega znanja in izkušenj, izgradnje zmogljivosti za izvajanje evropskih procesov in politik ter sodelovanje z evropskimi institucijami.

Z gospodarsko rastjo, ki presega rast „starih“ držav članic, in kazalniki izobraževanja, ki dolgoročno obljublajo ustrezen razvoj človeških virov, so bile maja 2004 možnosti za gladko vključitev v Evropsko unijo resnično zelo dobre.

Fotografija: Fotografska zbirka Evropske unije

Leto 2004 je bilo leto sprememb in razvoja za Evropo in Evropsko fundacijo za usposabljanje.

Fotografija: ETF

Učenje z vzgledovanjem po uspešnih modelih v drugih državah je eden od temeljnih načel Evropske fundacije za usposabljanje.

Vzгляд že tedaj, vzgled tudi zdaj

Litva je najboljši primer vpliva dela Evropske fundacije za usposabljanje na reformo poklicnega izobraževanja in usposabljanja v novih državah članicah. Litvanski nacionalni observatorij, ki deluje v okviru Ministrstva za šolstvo, se je hitro razvil v tovarno inovativnih idej za reformo poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Že v poznih 1990-ih je ministrstvo sodelovalo pri njegovem osnovnem financiranju in urad je postal državni laboratorij za analize potreb trga dela, sektorske in regionalne raziskave in pilotne dejavnosti.

S projektom, ki so ga podprli finski organi oblasti, je Evropska fundacija za usposabljanje pomagala ustanoviti regionalni center za usposabljanje v Marijampolu. Osrednji pomen je imelo partnerstvo sedmih obstoječih izobraževalnih ustanov v regiji, ki so izrazito povečale svojo učinkovitost, tako da so združile upravljanje, razvoj učnih načrtov, centrov virov in učnih gradiv. Predpisi, sprejeti *pred* začetkom projekta, so zagotovili njegovo trajnost in v nekaj letih so ta uspešen model uporabljali po celi državi.

Kot zdajšnji člani Evropske unije so Litvanci leta 2004 gostili skupino kirgizjskih kolegov, da bi jim posredovali svoje izkušnje iz uspešne reforme poklicnega izobraževanja in usposabljanja. V današnji Litvi je nekdanja Enota za reformo poklicnega izobraževanja in usposabljanja Phare postala Enota za upravljanje Evropskega socialnega sklada, nacionalni observatorij pa je sedaj sestavni del Metodološkega centra latvijskega Ministrstva za šolstvo.

Priprava sistemov izobraževanja in usposabljanja ter trgov dela desetih držav pristopnic za članstvo v EU je bila izjemno obsežna operacija. V tem procesu smo zbrali pravo bogastvo informacij, uporabljenih pri načrtovanju poteka reforme, dejavnosti in struktur zainteresiranih strani. Tesno sodelovanje z našo sestrsko agencijo, Evropskim centrom za razvoj poklicnega usposabljanja (Cedefop), je v predpristopnem obdobju pomagalo zagotoviti, da se ni po nepotrebnem izgubil nobeden od teh virov. Pripravili smo dokumentacijo za posamezne države skupaj z vsemi glavnimi publikacijami in seznanili „kdo je kdo“ v poklicnem izobraževanju in usposabljanju za vsako državo. Našim nacionalnim observatorijem smo pomagali, da so se pripravili na sodelovanje v Evropski mreži referenc in strokovnega znanja (ReferNET) Evropskega centra za razvoj poklicnega usposabljanja (Cedefop), zainteresiranim stranem v novih državah članicah pa, da so se pripravili na sodelovanje v drugih mrežah Evropskega centra za razvoj poklicnega usposabljanja.

Fotografija: ETF/Erik Luntang

Peter de Rooij predaja informacije sestriški organizaciji Evropske fundacije za usposabljanje, Evropskemu centru za razvoj poklicnega usposabljanja (Cedefop).

Pomembni napotki

Stopnja uspeha sedanje širitve EU bo imela pomembne posledice na delo Evropske fundacije za usposabljanje v naslednjih letih. „Prvi krog širitve bo zagotovil nekaj pomembnih napotkov o načinu, kako nadaljevati podporo EU pri razvoju človeških virov v drugih prihodnjih državah članicah,“ je dejal nekdanji direktor Evropske fundacije za usposabljanje Peter de Rooij maja 2004. „Precej trdega dela je bilo potrebno, da smo pomagali državam pristopnicam pri njihovi pripravi na pristop, vendar pa si je razvoj poklicnega izobraževanja in usposabljanja šele z lizbonskim vrhom pridobil mesto, ki si ga zares zasluži na evropskih političnih dnevniških redih. Sedaj obstaja široko soglasje o pomenu prilagoditve izobraževanja in usposabljanja potrebam družbe znanja. Prav tako obstaja tudi podrobno soglasje o okrejitvi evropskega sodelovanja pri poklicnem izobraževanju in usposabljanju prek procesa, ki se je začel v Kopenhagnu leta 2002. Zaradi tega imamo danes odlično priložnost, da prihodnje države članice celo bolje pripravimo na pristop.“

„Glavni izziv Evropske fundacije za usposabljanje v naslednjih letih je predvideti usmeritve nove politike EU,“ je povedal Peter de Rooij. „EU preučuje svoje fizične omejitve. Bodoča EU bo verjetno vključevala Balkan in sedanje države pristopnice, vendar je malo verjetno, da se bo širitev po tem še nadaljevala. To pomeni, da je nova politika sosedstva več kot le vmesna postaja. Politika bo drugačna od politike, ki se je izvajala, ko so bile nove članice glavni cilj podpore, pristop pa končni cilj. Nova politika bo skušala pomagati državam v ‚širši evropski regiji‘, da postanejo uspešnejše in stabilnejše, a brez končnega cilja njihove vključitve v EU. Zato mora Evropska fundacija za usposabljanje uporabiti vse izkušnje, ki jih je pridobila v prvem valu držav pristopnic, da se pripravi na naslednji val, ter nato uporabiti vse, kar se lahko iz tega pridobi, za razvoj dobre sosesčine.“

*Peter de Rooij,
direktor Evropske fundacije za usposabljanje 1994–2004*

Tudi naslednica Petra de Rooija Muriel Dunbar je optimistična glede prihodnosti Evropske fundacije za usposabljanje v okviru nove evropske politike sosedstva. „Če se na poklicno izobraževanje in usposabljanje gleda kot na orodje za gospodarski razvoj, čaka Evropsko fundacijo za usposabljanje razburljiv in izzivov poln mandat,“ je dejala v nedavnem intervjuju. „Za Evropsko unijo je izredno pomembno, da si prizadeva za razvoj močnih gospodarstev v svoji okolici, tako za razvoj novih trgov blaga in storitev kot tudi za upravljanje trajnostnega zaposlovanja. Močan in uspešen varovalni pas okoli Evropske unije bo olajšal migracijske težave in socialni nemir.“

Slovesen sprejem v Villi Gualino 29. junija 2004 je zaznamoval desetletje učenja Evropske fundacije za usposabljanje.

Desetletnica delovanja Evropske fundacije za usposabljanje

29. junija 2004 smo praznovali deseto obletnico delovanja s sprejemom v Villi Gualino, sedežu Evropske fundacije za usposabljanje v Torinu. Sprejem sta zaznamovala tudi odhod Petra de Rooija, ki je bil direktor Evropske fundacije za usposabljanje prvih deset let njenega obstoja, in predstavitev njegove naslednice Muriel Dunbar.

Objavljena je bila kronika prvega desetletja agencije z naslovom *Desetletnica delovanja Evropske fundacije za usposabljanje*. Dokument je živahen opis desetletja izjemnega napredka, doseženega z veliko dejavnega učenja pri raziskovanju novih področij. Večji del poročila je objavljen tako, kot so ga pripovedovali ljudje, ki so neposredno sodelovali pri delu.

Razvoj strokovnega znanja in izkušenj

Leta 2004 smo med izvajanjem ocenjevanja opravili inventurni popis vseh naših dejavnosti in sklenili

poiskati skupne imenovalce. Ena od najbolj pozornost zbujujočih stvari, ki smo jih opazili, je bila, da so na mednarodni ravni podpora razvoju izobraževanja in usposabljanja manj usmerjali strokovnjaki in da je razvoj bolj temeljil na dialogu. Danes znanje in strokovne izkušnje bolj delimo in ustvarjamo z državami partnericami, kot pa ga razširjamo. Povedano preprosteje: od svetovalca se običajno nič več ne zahteva, naj napiše poročilo o določenem vprašanju, temveč svoje cilje vedno bolj dosegamo tako, da zberemo ljudi okrog mize. Naše delo temelji bolj na dialogu in povratnih informacijah, kar velja za naš organizacijski razvoj in tudi za naše zunanje dejavnosti.

Naše analitično delo o bistvenih temah poklicnega izobraževanja in usposabljanja je včasih potekalo v tako imenovanih „fokusnih skupinah“ in posebnih strokovnih srečanjih. Po obravnavi implikacij inventurnega popisa dejavnosti smo odkrili, da moramo bolje uskladiti naše tematsko delo s projektnimi dejavnostmi in to doseči z več dialoga znotraj Evropske fundacije za usposabljanje. Konec leta 2004 so se naše dejavnosti razvoja strokovnega znanja in izkušenj preoblikovale v nov okvir, ki bo zagotavljal večji nabor instrumentov za razvoj strokovnega znanja in izkušenj za projektne in državne vodje Evropske fundacije za usposabljanje ter širši obseg za razprave o razvoju strokovnega znanja in izkušenj v organizaciji kot celoti. Na ta način skušamo bolj celostno povezati organizacijsko učenje in posamezni razvoj.

Inventurni popis je tudi pokazal, da bi lahko Evropska fundacija za usposabljanje bolje uporabljala tehnologijo. Tako bomo v letu 2005 skušali razširiti naše tematsko delo na spletne skupnosti za tehnično svetovanje. Projekt e-učenja (glej uokvirjeno besedilo), ki je klasičen primer organizacijskega učenja, nas je dejansko postavil na to pot.

E-učenje od naših držav partneric

Izmenjava strokovnega znanja in izkušenj ni enosmeren proces – od EU na države partnerice. To izvrstno ponazarja primer sodelovanja Evropske fundacije za usposabljanje pri e-učenju z Izraelom.

Leta 2004 je bilo objavljeno inventurno poročilo, ki je bilo posledica sklepa, sprejetega v letu 2001, za okrepitev sodelovanja z Izraelom na področju e-učenja.

Poročilo opisuje, kako Izrael uporablja zanimive in inovativne rešitve za splošno razširjen problem zapolnitve digitalnega razkoraka, še zlasti če je ta medgeneracijski.

V Izraelu so v poznih 1990-ih na tisoče družinam razdelili računalnike in internetne povezave. Sprva je država načrtovala, da bo razdelila trideset tisoč računalnikov, vendar je ocena po razdelitvi prvih deset tisoč računalnikov pokazala, da, čeprav so bile ciljne skupine ustrezne in so se ti računalniki uporabljali, otroci niso tista skupina, ki bi jo bilo treba najbolj prepričevati o koristih računalnika.

Posamezne dele dejavnosti v sklopu pobude so nato preusmerili na starejše občane. Razvili so večgeneracijski povezovalni program, s katerim so mlade učence prosili, da usposablajo starejše občane.

Primeri, kakršen je ta, in tako pridobljene izkušnje se lahko uporabijo tudi v EU in drugih državah partnericah. Delo z Izraelom je bilo koristno za obe strani: ugotovitve inventurnega poročila se v Izraelu uporabljajo pri nadaljnjih dejavnostih, kot so dejavnosti na področju usposabljanja učiteljev in mentorjev. Evropska fundacija za usposabljanje bo prenesla dobro prakso in splošne ugotovitve iz poročila v nov program MEDE-ETE.

Sčasoma bodo teme in z njimi povezane analitične dejavnosti opredelile program terenskega dela, študij po državah in pilotnih projektov. Projekti, ki so se izvajali v letu 2004, gradijo bolj na temah, ki so stopile v ospredje v preteklih letih. Te so se seveda razvile iz naših dejavnosti v letu 2003 in so na kratko predstavljene spodaj.

Neformalni trg dela

Veliko let se je na neformalno gospodarstvo pretežno gledalo kot na nekaj, kar meji na kriminal, in se jo zato v veliki meri zanemarjalo. Zahodne donatorske organizacije so pogosto s težavo upravičile porabo že tako nezadostnih sredstev na tem področju. Pred kratkim pa je bil pomen neformalnega gospodarstva zunaj Zahodne Evrope ponovno ocenjen.

Zaradi tega se sedaj nekateri mednarodni donatorji zavedajo, da je smiselno upoštevati potrebe po znanju in spretnostih ljudi, ki delajo v neformalnem sektorju. Velika večina teh ljudi so dobroverni delavci, ki imajo pogosto omejena znanja in spretnosti ter nizek družbeni status. To pogosto povzroči množično in dolgoročno brezposelnost. Kot primer obsežnosti tega vprašanja lahko navedemo podatek, da je v nekaterih državah Srednje Azije formalni trg dela tako nerazvit, da neformalni sektor zaposluje do 50 % aktivne populacije.

Vlade začenjajo priznavati dejstvo, da samo poskus odprave neformalnega sektorja ni dovolj in da je potrebnih veliko raziskav o tem, kako si ljudje v neformalnem sektorju pridobijo znanja in spretnosti. Tudi oblikovalci politike v Evropski uniji so pripravljene spremeniti svoj način razmišljanja. Glavna pozornost

programa Tacis se je, na primer, preusmerila in sedaj upošteva vpliv neformalnega sektorja na gospodarsko tranzicijo, zmanjševanje revščine ter lokalni gospodarski in družbeni razvoj.

Odkar je Evropska fundacija za usposabljanje začela raziskovati vlogo, ki jo ima usposabljanje pri pomoči ljudem, da zapustijo neformalni sektor, so se pridobljeno strokovno znanje in izkušnje s tega področja uporabili tudi pri vseh drugih projektnih dejavnostih. Leta 2004 je bila Albanija izbrana za raziskavo o neformalnem gospodarstvu in usposabljanju. Oddelek za širitev in jugovzhodno Evropo Evropske fundacije za usposabljanje je začel izvajati študijo septembra in rezultati raziskave bodo po pričakovanjih na voljo v drugem četrtletju leta 2005.

Lokalni razvoj in odpravljanje revščine

V Srednji Aziji Evropska fundacija za usposabljanje vodi triletni projekt, ki je namenjen opredelitvi vloge lokalnih pobud za usposabljanje pri odpravljanju revščine. Projekt je sprva potekal v Kazahstanu, Kirgizistanu in Uzbekistanu, kjer so bili sestavljeni inventurni popisi tekočih javnih in zasebnih dejavnosti lokalnega usposabljanja. Leta 2004 so bile ugotovitev teh inventurnih dejavnosti predstavljene širši javnosti in projekt se je razširil na kavkaške države in Tadžikistan. Glavni uporabniki poročil so delegacije ES, ki med svoje prednostne naloge uvrščajo odpravljanje revščine in lokalni razvoj.

Projekt je zagotovil pregled sedanjih dejavnosti usposabljanja, vendar njegov obseg presega okvire inventurne dejavnosti. Eden od konceptualnih rezultatov projekta je, na primer, okvir za lokalni razvoj,

ki ga trenutno razvija Evropska fundacija za usposabljanje. Prilagojen bo za uporabo v drugih sodelujočih državah s partnerji iz Kazahstana, Kirgizistana in Uzbekistana, ki bodo v razširjenem projektu delovali kot mentorji.

Razvito strokovno znanje in izkušnje s tega področja, tako znotraj Evropske fundacije za usposabljanje kot znotraj Evropske unije kot celote, se bodo vse bolj uporabljali pri projektne delu v naslednjih letih. Lokalni razvoj in zlasti koristen vpliv lokalnih partnerstev sta bistveni temi znotraj EU in pri našem delu z državami partnericami. Lokalna partnerstva so bila osrednji element našega dela na območju zahodnega Balkana in Sredozemlja (glej uokvirjeno besedilo). Izkušnje, pridobljene v različnih regijah, se izmenjujejo in uporabljajo v vsej naši organizaciji in vseh naših dejavnostih.

Pomoč ljudem pri iskanju zaposlitve je eden od načinov boja proti lokalnim stopnjam revščine.

Tesno sodelovanje med strokovnjaki, donatorji in izvajalskimi agencijami je neizogibno za uspešnost izobraževalnih programov.

Sodelovanje z donatorji

Sodelovanje z drugimi donatorji se je povečalo v letu 2004. Predvsem skupno delo s Svetovno banko se je razširilo čez običajne geografske meje Evropske fundacije za usposabljanje. Tesno sodelovanje se je na primer uresničilo v Jemnu, kjer so bili sektorski profili sestavljeni že leta 2002. Sestavljen je bil okvir skupno razvite strategije usposabljanja, o katerem se je razpravljalo in ga sprejelo leta 2004.

Sodelovanje se vse bolj pomika od praktične izmenjave izkušenj in skupne organizacije konferenc, seminarjev in delavnic k temeljnemu raziskovanju osrednjih tem pri razvoju človeških virov. Kot poskus vzpostavitve skupne podlage za prihodnje sodelovanje sta leta 2004 Evropska fundacija za usposabljanje in Svetovna banka izbrali pet vprašanj, ki sta jih obe stranki šteli za bistvena za razvoj usposabljanja v sredozemskih državah partnericah. Zadevna vprašanja so bila povezana z vodenjem, financiranjem, vlogo socialnih partnerjev, kakovostjo ter znanjem in spretnostmi za neformalni sektor. Ciljne države te dejavnosti so bile Tunizija, Jordanija, Egipt in Libanon.

Delo, ki se je začelo okoli teh tem, je vključevalo sestavo študij ozadja s strani mešanih skupin desetih do dvanajstih strokovnjakov. Njihova naloga je bila popis dejavnosti in preučitev prihodnjih načrtov, možnosti in potreb. Končno poročilo, ki bo objavljeno leta 2005, bo regionalno poročilo, ki bo pokrivalo zadevnih pet tem in štiri priloge o vključenih državah.

Ta dejavnost je pripomogla k veliko boljšemu razumevanju nekaterih najnujnejših vprašanj poklicnega usposabljanja v Severni Afriki in na Bližnjem vzhodu. Izboljšala je tudi vpogled v delovanje različnih donatorjev. Za Evropsko fundacijo za usposabljanje je poročilo uporabno predvsem zaradi njegove osredotočenosti na financiranje in njegove analitične ravni. To dejavnost sta financirali Evropska fundacija za usposabljanje in Svetovna banka, dodatna sredstva pa je zagotovil Sektor za mednarodni razvoj Združenega kraljestva.

Opredelitev potreb in možnosti

Razvoj strokovnega znanja in izkušenj ni samo vprašanje povečanja našega razumevanja zapletenosti usposabljanja in njegovega razmerja z razvojem trga dela. Razvoj strokovnega znanja in izkušenj je potreben tudi v zvezi z državami, katerih področja so pri razvojnem sodelovanju EU še precej neraziskana. Tadžikistan je država, za katero je EU pred nedavnim odprla nove telefonske linije za pomoč uporabnikom. Z Evropsko fundacijo za usposabljanje je razvoj človeških virov postal osrednji del programa Tacis v tej srednjeazijski državi (glej uokvirjeno besedilo).

Dejavnosti v Tadžikistanu namenjene več kot samo golemu preživetju

Šest let po tem, ko je mirovni sporazum končal grenko državljansko vojno v Tadžikistanu, so skoraj že končani načrti za večje reforme usposabljanja, ki so bistvenega pomena za gospodarsko obnovo te države. S pomočjo Evropske fundacije za usposabljanje je bil vzpostavljen konceptualni okvir za reformo in decentralizacijo sistema poklicnega usposabljanja te gorate srednjeazijske države, v letu 2005 pa se bo začel projekt Tacis, ki bo pomagal pri pripravi novih zakonov.

Enrico Romiti, dolgoletni strokovnjak projekta reforme poklicnega usposabljanja programa Tacis, je dejal, da se ne sme podcenjevati pomena reforme usposabljanja pri povojni obnovi države. „To je prvi projekt programa Tacis v Tadžikistanu, ki ne obravnava samo vprašanj golega preživetja, kot so oskrba z vodo ali zdravstveno varstvo. To je prvi strateški projekt in prvi izobraževalni projekt.“

G. Romiti bo sodeloval z vodji poklicnega usposabljanja v treh pilotnih regijah v Dušanbeju, Katlonu in Sogdu pri opredelitvi novih „družin“ usposabljanja, posodobitvi pomilovanja vrednih in zastarelih didaktičnih in mentorskih tehnik, pripravi novih študijskih programov in opredelitvi potreb nastajajočega trga dela.

Mirzo Yorov, vodja tadžikistanskega Centra za metodološke storitve, je dejal: „Dolga leta smo bili izolirani, zato smo veseli, da smo vključeni v širši projekt. Brez tovrstne podpore ne bomo nikoli našli izhoda iz krize zadnjih let.“

Usposabljanje učiteljev in mentorjev

V povezavi s praznovanji, ki so junija letos zaznamovala desetletnico našega delovanja, je Evropska fundacija za usposabljanje organizirala mednarodno delavnico na zelo zapostavljeno temo, ki jo skušamo dejavno spodbujati že zadnjih nekaj let: usposabljanje učiteljev in mentorjev. Delavnica Interesi zainteresiranih strani in učiteljski poklic je bila nadgradnja teme „interaktivno učenje“, ki je bila oblikovana novembra 2003 na konferenci svetovalnega foruma z naslovom Učenje je pomembno.

Delavnica se je deloma lotila reševanja vprašanja, kako posodobiti učiteljski poklic s pomočjo zainteresiranih strani pri poklicnem izobraževanju in usposabljanju. Jasno je ponazorila zapletenost vprašanj, povezanih s tem. Usposabljanje učiteljev in mentorjev spada v samo središče izobraževanja; le s težavo se razpravlja o reformi usposabljanja učiteljev, ne da bi se pri tem dotaknili celotnega spektra naše dejavnosti.

Vendar pa so se drugi dan srečanja začele porajati ideje in pripravljeno je bilo sintezno poročilo o pestrih razpravah šestih sklopov seminarja. Glavni strokovnjak Evropske fundacije za usposabljanje Bernhard Buck je predstavil možne poti naprej. Poročila in vso drugo dokumentacijo s seminarja lahko najdete na naši spletni strani.

Drug drugemu smo učitelji.

Evropska fundacija za usposabljanje ostaja zavezana vodenju razprav o reformi usposabljanja učiteljev in mentorjev v državah partnericah pri vseh svojih dejavnostih, vključno s programom Tempus (glej vložek). *Letopis Evropske fundacije za usposabljanje* za leto 2005 bo v celoti namenjen temu vprašanju, druge dejavnosti pa so že v pripravi.

Usposabljanje za demokracijo na univerzah

Proti koncu 1990-ih je konzorcij evropskih univerz, ki je razvijal usposabljanje učiteljev v manjšinskih jezikih v Nekdanji jugoslovanski republiki Makedoniji, ugotovil, da pomanjkanje državljsanske vzgoje ovira demokratičen razvoj razdeljene države. Pod vodstvom Univerze v Malmöju so predlagali, da naj se začne projekt Tempus za razvoj usposabljanja učiteljev za predmete, povezane z demokracijo.

Izbrati ne bi mogli primernejšega časa. Pedagoški inštitut makedonskega ministrstva za šolstvo je začel ravno tedaj spodbujati razvoj državljsanske vzgoje, vendar ni imel dovolj sredstev ter strokovnega znanja in izkušenj, njegovo delo pa je oviralo nenehno pomanjkanje sodelovanja med ustanovami za usposabljanje in njihovimi prispevnimi območji. Treba je bilo vzpostaviti celostni pristop, ki bi vključeval organe oblasti, vse ustanove za usposabljanje učiteljev ter šole in vrtce v državi.

Njihov predlog je bil sprejet in leta 2001 je konzorcij začel razvijati nove strategije učenja in poučevanja za demokracijo. Partnerji v tem projektu so vključevali Fakulteto za usposabljanje predšolskih in osnovnošolskih učiteljev v Bitoli, pedagoški

fakulteti v Skopju in Stipu, dva vrtca in pet osnovnih šol. Skupaj so razvili gradiva za učenje in poučevanje, posodobili objekte za praktično učenje in ustanovili mobilne centre za usposabljanje, da bi povečali doseg projekta.

Učinki projekta, ki se je končal leta 2004, so se čutili po vsej državi. Razvit je bil nov nacionalni učni načrt za usposabljanje učiteljev pred nastopom njihovih dolžnosti. Šolam in študentom na pedagoških fakultetah so razdelili učbenike, revije in videokasete. Po vsej državi so organizirali delavnice. Glavna izobraževalna revija v državi Prosvetni delavec je pazljivo spremljala projekt od začetka do konca.

Partnerstvo med vsemi, ki se zanimajo za državljsko vzgojo, je zagotovilo neprekinjeno predanost zadevi tudi po zaključku projekta. Projekt je sodelujoče fakultete vključil v Evropsko mrežo za izobraževanje učiteljev (ETEN – *European Teacher Education Network*), njihova zavezanost pa je tako velika, da bodo v letu 2005 skupaj gostile srečanje Evropske mreže za izobraževanje učiteljev.

*Izmenjava
informacij ter
strokovnega znanja
in izkušenj je
bistveni del dela
Evropske fundacije
za usposabljanje z
državami
partnericami.*

Določitev smeri v Siriji

Leta 2004 se je končalo sodelovanje Evropske fundacije za usposabljanje v pionirskem projektu vzpostavitve vajeniškega programa v Siriji. Decembra lani so se na seminarju v Damasku zbrali udeleženci, da bi ocenili rezultate.

Več sto mladih trenutno združuje svoje učenje v šoli s praktičnim usposabljanjem v lokalnih podjetjih. Prvi diplomanti programa sedaj vstopajo na trg dela, zaposlitev pa je do sedaj našlo 50 % diplomantov v primerjavi z zgolj 20 % diplomantov starega sistema poklicnega usposabljanja. „V Al-Hafezu smo do sedaj zaposlili vse diplomante tega programa, ki so hoteli delati za nas,“ je povedal Ahmed Shirin, vodja proizvodnje proizvajalca gospodinskih aparatov v Damasku. „Ta program daje take ljudi, kot jih potrebujemo.“

Projekt uvaja nove oblike upravljanja v šole in je popravil šolske učne načrte za štiri dejavnosti. Projekt, ki se je začel v Damasku, je bil uspešno prenesen v Aleppo, drugo največje mesto v Siriji in pomembno industrijsko bazo, kjer se industrialci že pogovarjajo o tem, da bi ga razširili na nove dejavnosti, kot sta livarstvo ali turizem. Morda je najpomembnejše dejstvo, da je projekt uspel sprožiti proces socialnega dialoga v državi, kjer običajno ni sodelovanja med vlado in industrijo. „Evropska fundacija za usposabljanje je imela zelo pomembno vlogo pri vzpostavitvi partnerstva med različnimi ministrstvi in industrijskimi zbornicami,“ je dejal Fouad Al-Ghaloul, namestnik sirijskega ministra za šolstvo.

Čeprav je Evropska fundacija za usposabljanje končala svoje delo, se projekt nadaljuje. Trenutno potekajo priprave za razširitev programa na Homs; cilj programa v Aleppu je, da se v program do leta 2010 vpiše 10 % vseh študentov poklicnega izobraževanja.

Vpliv tega navidezno skromnega pilotnega programa pa se ne konča tukaj. Vajeniški program je dal navdih za precej globlje reforme, ki se bodo začele septembra 2005. 21 milijonov evrov vreden program MEDA bo bistveno posodobil 16 poklicnih šol, vključno z vajeniškimi šolami, in pripravil strategijo za temeljit pregled celotnega sirijskega sistema poklicnega izobraževanja in usposabljanja.

Premostitev vrzeli med teorijo in prakso

Številna vprašanja, ki jih Evropska fundacija za usposabljanje spodbuja v državah partnericah, so aktualna tudi v Evropski uniji. Izobraževanje odraslih, vseživljensko učenje, nacionalne kvalifikacijske strukture in e-učenje so na primer najbolj aktualne sodobne teme in predmet usmerjenega razvoja celo v Evropski uniji.

Partnerstvo

Eno od takih vprašanj je tudi lokalno in regionalno partnerstvo za usposabljanje in zaposlovanje. Danes je splošno priznano, da se veliko tistega, kar je naučeno, kjer je naučeno in kako je naučeno, obravnava prek lokalnih partnerstev. Čeprav morajo nacionalni in mednarodni organi oblasti vse bolj zagotavljati, da so vzpostavljeni okvirni sporazumi o vprašanih, kot so priznanje in prenosljivost vsega naučenega, pa so samo lokalni konzorciji tisti, ki so dovolj blizu dogajanja, da ga lahko zaznajo. Najbolje vedo, kaj

Vajeniški program v Siriji oskrbuje na stotine diplomantov s praktičnimi znanji in spretnostmi, ki jih potrebuje državni trg dela.

Projekt razvoja lokalnega gospodarstva in zaposlovanja v Albaniji in na Kosovu (LEEDAK) kaže, kakšne koristi imajo lahko sosedi od skupnih izkušenj in strokovnega znanja.

Ljudje v njihovi skupnosti potrebujejo, kdo lahko pomaga ter kako prilagoditi prakso učenja in usposabljanja itd.

Projekt za razvoj lokalnega gospodarstva in zaposlovanja v Albaniji in na Kosovu LEEDAK (*Local economic and employment development in Albania and Kosovo*) Evropske fundacije za usposabljanje omogoča dvema skupnostima v Albaniji in na Kosovu, da razvijata lokalno zaposljivost prek širokih partnerstev med organi oblasti, delodajalci, socialnimi partnerji in ponudniki usposabljanja. Učijo se od kolegov iz drugih evropskih držav prek študijskih obiskov, vendar pa je projekt več kot samo oddajnik, usmerjen v zunanji svet. Ko je projekt LEEDAK leta 2004 prešel v svojo drugo fazo, je lokalno resnično postalo celo še bolj lokalno.

Vse smo stavili na vključenost zainteresiranih strani in občutek lastništva, ki iz tega izhaja, in organizirali javni razpis za izvajanje strategije usposabljanja, ki je bila razvita v Lezhëju v Albaniji v prvi fazi projekta. Na razpis so se lahko prijavile izključno albanske družbe, glavna pozornost pa je bila omejena na turizem. Na razpisu je zmagala znana lokalna družba za usposabljanje, ki je k projektu prispevala lastne albanske zveze. To je postala zgodba o uspehu. Sprva občina ni bila vključena na seznam prednostnih centrov za poklicno usposabljanje v okviru programa CARDS. Center za poklicno usposabljanje preprosto ni obstajal. Toda, danes so ljudje, ki so razvili partnerstvo Lezhë, vključeni v razširjanje informacij o partnerstvu po državi in prek njenih meja.

Izobraževanje odraslih

V jugovzhodni Evropi je bilo izobraževanje odraslih ena od ključnih tem v letu 2004. Začetno izobraževanje v tej regiji še vedno ne spodbuja dovolj ljudi k nadaljevanju izobraževanja. Dejansko veliko mladih še vedno zgodaj konča s šolanjem.

Rezultati popisa so pokazali, da so stopnje dosežene izobrazbe odraslih nizke. Le majhno število podjetij svojim zaposlenim omogoča usposabljanje. Zaradi tega so zavodi za zaposlovanje v vseh državah uvedli kratkoročne programe usposabljanja za trg dela, da bi poskušali odpraviti visoko brezposelnost. Ker obstaja velika potreba po izobraževanju odraslih, je treba ustvariti politične in pravne okvire za odpravo ovir za izobraževanje in zagotovitev sofinanciranja, enakega dostopa in široke udeležbe, ustreznosti in preglednosti ponudb za usposabljanje, priznanja znanj in spretnosti ter pravilne porabe javnih sredstev.

MEDA-ETE

29. novembra je Evropska fundacija za usposabljanje gostila začetek regionalnega projekta MEDA: „Izobraževanje in usposabljanje za zaposlovanje (ETE – *Education and Training for Employment*)“. 5 milijonov evrov vreden projekt je nova pobuda EU, ki podpira zaposlovanje v Severni Afriki in na Bližnjem vzhodu prek izboljšane usposabljanja in izobraževanja. Cilj projekta je preusmeritev politik izobraževanja in usposabljanja v regiji. Projekt bo zagotovil temelje za radikalno izboljšano regionalno sodelovanje ter pomagal razviti skupne okvire za zbiranje, razlago in mednarodno primerjavo kazalnikov usposabljanja in trga dela.

Na otvoritveni prireditvi v Torinu je vodja enote EuropeAid Carla Montesi dejala, da je izobraževanje postalo najvišja prednostna naloga sredozemske politike EU. „Države v tej regiji se pripravljajo na pridružitvene sporazume z EU in nenazadnje na območje proste trgovine, ki bo vzpostavljeno do leta 2010. Vendar je brezposelnost še zmeraj visoka, zlasti med ženskami in mladimi, in izobraževalni sektor ni vedno kos nalogi, da se na to odzove.“

Do leta 2008 bo projekt desetim državam v regiji pomagal izboljšati in preusmeriti njihove izobraževalne politike in strategije, bolje uskladiti izobraževanje in usposabljanje s potrebami njihovih trgov dela, povečati zmogljivosti ponudnikov storitev, ki delajo z mladimi nezaposlenimi na področju samozaposlovanja, ter spodbujati uporabo informacijskih in komunikacijskih tehnologij pri izobraževanju in usposabljanju.

S pomočjo strokovnjakov iz vključenih držav je projektna skupina za identifikacijo oblikovala štiri sestavne dele, na katerih bo temeljil projekt. Ustvarjalna enota projekta bo letni forum Euromed o tehničnem in poklicnem usposabljanju za zaposlovanje. Sestavljali ga bodo sedanji člani svetovalnega foruma Evropske fundacije za zaposlovanje, vanj pa se bodo lahko vključili tudi drugi predstavniki, če bo projekt to zahteval.

Dejanska gonilna sila projekta bo institucionalizirana mreža proizvajalcev informacij in ključnih zainteresiranih strani v sistemih usposabljanja in zaposlovanja regije. Opravljala bo funkcijo regionalnega opazovanja in nosilec odločanja zagotavljala ustrezne in posodobljene analize. Pripravljala bo tudi primerjalne analize in tematske študije o usposabljanju in vprašanjih, povezanih z zaposlovanjem.

Preostala dva sestavna dela pokrivata posebno podporo za samozaposlovanje mladih nezaposlenih in razvoj pobud e-učenja. Prvi se bo pretežno ukvarjal s podporo podjetništva, svetovanjem, usposabljanjem in nadaljnjimi storitvami na področjih samozaposlovanja in ustanavljanja mikro podjetij. Slednji se bo pretežno ukvarjal z uporabo metod e-učenja in orodij pri usposabljanju učiteljev. Ne bo zagotavljal infrastrukture, temveč bo sodeloval na tem področju z drugimi pobudami EU, kot sta EUMEDIS, širši program EU, katerega cilj je kakovostno izboljšati evro-mediteransko informacijsko družbo, in MEDFORIST, evro-mediteranska mreža za izmenjavo učnih virov IST (tehnologije informacijske družbe).

Projekt izobraževanja odraslih Evropske fundacije za usposabljanje obravnava te potrebe z usmerjanjem inovativnih drugih možnosti ter s pomočjo pri izmenjavi znanj in izkušenj. V okviru tega projekta smo januarja v Zagrebu organizirali delavnico o strategijah izobraževanja odraslih in orodjih za načrtovanje. Maja smo organizirali drugo delavnico na temo razvoja partnerstev v Črni gori. Tretja delavnica na temo financiranja izobraževanja odraslih je bila zelo odmevno organizirana novembra na Madžarskem, novi državi članici, ki lahko veliko ponudi v zvezi z dobro prakso pri financiranju poklicnega izobraževanja in usposabljanja v težkih gospodarskih okoliščinah.

Vse navedene delavnice so bile regionalne delavnice. Vzporedno z njimi so se začele nove nacionalne dejavnosti na Hrvaškem, Kosovu, v Črni gori in Srbiji. Pripravljena so bila inventurna poročila za vse štiri države, za tri izmed njih pa so bile razvite tudi strategije za izobraževanje odraslih.

Kvalifikacije

Kopenhagenski proces in način, na katerega si prizadeva povečati prenosljivost kvalifikacij, je potisnil vprašanje kvalifikacijskih struktur bolj v ospredje evropskih agend o politikah izobraževanja in usposabljanja. Kvalifikacijske strukture niso novo vprašanje; večina evropskih držav že ima izpopolnjene nacionalne kvalifikacijske strukture. Nedavni evropski razvoj je spodbudil hitrejše mednarodno sodelovanje na tem področju in, če upoštevamo evropsko politiko sosedstva, je spodbujanje razprave o kvalifikacijskih strukturah v naših sosednjih državah logična širitev notranjih dejavnosti EU.

Vprašanje nacionalnih kvalifikacijskih struktur je pomemben del reforme poklicnega izobraževanja in usposabljanja.

Evropska fundacija za usposabljanje je utirala pot na tem področju v številnih državah partnericah, od katerih je morda najpomembnejša Ruska federacija. V okviru splošnega strateškega svetovanja smo na zahtevo ruske vlade v letu 2003 začeli organizirati delavnice o temah, ki so se razvile iz kopenhagenskega procesa. Leta 2004 so začele delavnice pokrivati tudi nacionalne kvalifikacijske strukture in njihov prispevek k vseživljenskemu učenju.

Junija 2004 smo organizirali delavnico o politiki v Moskvi, ki je združila organe oblasti s področja izobraževanja in organe oblasti s področja dela. Udeleženci, ki jih je izbrala Evropska fundacija za usposabljanje, so bili iz državne dume, vlade, regionalnih organov oblasti in drugih pomembnih virov. Priznali so potrebo po skupnem delu v zvezi s tem vprašanjem in to priznanje celo zapisali, kar je bil izjemen napredek.

Na zahtevo udeležencev in delegacije ES v Moskvi bo glavna pozornost dela v Ruski federaciji v letu 2005 ostala na nacionalnih kvalifikacijskih strukturah. Vzporedno s tem bomo začeli pilotni projekt o razvoju nacionalnih kvalifikacijskih struktur v Ukrajini, kjer je

predsedniška uredba iz septembra 2004 utrla pot resnični reformi poklicnega izobraževanja in usposabljanja.

Prvi poskus razvoja poklicnega izobraževanja in usposabljanja v Ukrajini je bil narejen že leta 1998, vendar je bila pobuda zaradi pomanjkanja finančnih sredstev predčasno opuščena. Evropska fundacija za usposabljanje je vseeno nadaljevala svoje delo v ozadju in polagala temelje. Pilotne projekte in druge dejavnosti, ki so potekali v naslednjih letih, smo financirali iz lastnega proračuna.

Leta 2002 se je razvoj nenadoma pospešil, ko je država objavila svojo nacionalno doktrino za izobraževanje v 21. stoletju. Pri tem sta imela pomembno vlogo poklicno izobraževanje in usposabljanje, leta 2003 pa smo Ukrajincem pomagali pripraviti koncept za strategijo nacionalne reforme poklicnega izobraževanja in usposabljanja.

Ko je bil zasnovan nov program Tacis za reformo poklicnega izobraževanja in usposabljanja, je večji del njegovega vložka zagotovila poglobljena študija o poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter razvoju trga dela, ki smo jo objavili leta 2004. Glavna pozornost programa bo na začetku namenjena stalnemu usposabljanju in decentralizaciji upravljanja poklicnega izobraževanja in usposabljanja, v letu 2005 pa bo več prostora tudi za druge dejavnosti.

Izmenjava strokovnega znanja in izkušenj

„Kar je dobro za nas, je dobro za njih,“ je dejal Ján Figel', novi komisar za izobraževanje in kulturo v intervjuju za novo revijo *Live & Learn* Evropske fundacije za usposabljanje konec leta 2004. To je na

kratko filozofija evropske politike sosedstva, vodilne doktrine za pomoč EU sosednjim regijam v prihodnjih letih, ki je bila predstavljena že zgoraj. In res se lahko velik del pridobljenih izkušenj v EU koristno uporabi tudi v državah partnericah. Eden izmed temeljnih mandatov Evropske fundacije za usposabljanje je storiti vse potrebno, da so strokovno znanje in izkušnje dostopni vsem, ki jih v teh državah potrebujejo.

Pristop in pridružitve

Ena izmed ključnih točk evropske politike sosedstva je, da pripisuje enako velik pomen razvoju človeških virov v morebitnih prihodnjih državah članicah EU in drugih državah partnericah. Obravnavane teme so si dejansko precej podobne po vseh regijah, v katerih deluje Evropska fundacija za usposabljanje: agendo določa evropski razvoj, kot ga pretežno narekujejeta lizbonski in kopenhagenski proces.

Glavna razlika v pristopu je v tehničnih pripravah na pristop, ki potekajo v sedanjih in prihodnjih državah kandidatkah. Zadevne države se morajo pripraviti na sodelovanje v evropskih strukturah, kot so Evropski socialni sklad (ESS) in evropske mreže. Z našim delom v novih državah članicah smo dokazali, da smo kos nalogi pomagati tem državam, naše delo pa je veliko lažje, ker lahko sedaj črpamo iz bogastva znanja in izkušenj v državah, ki so pred kratkim šle skozi proces prilagoditve svoje institucionalne ureditve pravilom in predpisom EU. Postale so polnopravni partnerji pri naših pripravah za naslednji krog širitve. V Turčiji, na primer, Evropski fundaciji za usposabljanje pomagajo poljski strokovnjaki, študijski obiski Poljske pa so sestavni del turškega programa. Delegati so raziskovali, kako je Poljska vzpostavila

strukture za zadostitev zahtevam programov, kot je ESS.

Naša sedanja dejavnost v Turčiji je osredotočena na razvoj v eni regiji, ki se bo uporabila kot vzorčna regija za ostalo državo v prihodnjih letih. V regiji Konja so bile opredeljene potrebe po spretnostih in znanjih, razvita pa je bila tudi strategija ob podpori Evropske fundacije za usposabljanje in partnerjev iz novih držav članic.

Vzpostavljane institucij v teh državah pogosto pomeni povečanje zmogljivosti s tako vrsto podpore, ki spominja na že opravljeno delo v novih državah članicah, Romuniji in Bolgariji prek projektov, kot je posebni pripravljalni program za Evropsko fundacijo za usposabljanje. V tem procesu imajo pomembno vlogo tudi projekti Tempus.

Fotografija: E.T.F.F., Decorato

Razvoj človeških virov v prihodnjih državah članicah EU in drugih državah partnericah je temeljni cilj vseh projektov Evropske fundacije za usposabljanje.

V Romuniji se na primer osredotočamo na podporo razvoja sektorskega dialoga, za katerega smo ugotovili, da je šibek. Ob podpori Evropske fundacije za usposabljanje so bili leta 2004 ustanovljeni sektorski odbori s široko zastopanostjo za razpravo o akreditaciji ponudnikov usposabljanja.

Raziskave in analize iz držav, ki se pripravljajo na pristop, so prenesene organom Evropske komisije, ki so odgovorni za razvoj politike. Na primer, Evropska komisija je za srečanja v Maastrichtu decembra 2004 naročila večjo študijo, ki je pokrivala napredek pri doseganju lizbonskih ciljev v dvaintridesetih državah. Poročila o državah, pripravljena v Torinu, so zagotovila raziskovalni vložek za dele poročila o državah kandidatkah (Bolgariji, Romuniji in Turčiji). Strokovnjaki Evropske fundacije za usposabljanje so sodelovali tudi v usmerjevalnem odboru, ki je spremljal izvedbo te študije.

Vzajemno učenje

Včasih strokovnjaki iz držav partneric in projektni partnerji s težavo sprejemajo nasvete tujih strokovnjakov. Usmerjanje s strani sosedov, ki so naleteli na podobne težave in zanje našli izvedljive rešitve, je lahko uspešnejše. V delu sveta, ki so ga razcepili regionalni spori, ima učenje od sosedov dodatno pozitivno razsežnost. Naše dejavnosti „medsebojnih pregledov“ uspešno združujejo te ideje, pri čemer se naslanjajo na skupno zgodovino zahodnega Balkana. Medsebojni pregledi so bili ocenjeni za tako uspešne, da so se razširili tudi na druge jugovzhodne evropske države, vključno z Bolgarijo, Romunijo in Turčijo.

Leta 2004 so projektni strokovnjaki iz različnih držav partneric v regiji pripravili ocene poklicnega usposabljanja v svojih sosednjih državah. V zelo kratkem času je ta proces začel izboljševati regionalno sodelovanje med oblikovalci politik ter z izmenjavo strokovnega znanja in izkušenj povečevati zmogljivosti za prihodnje analize politik v posameznih državah v regiji. Rezultati medsebojnih pregledov prispevajo k pomoči Evropske komisije v okviru programa CARDS za vsako državo.

Kot kaže primer v uokvirjenem besedilu o mestu Sankt Peterburg, je bila filozofija, na kateri so temeljili pregledi – vzajemno učenje – uspešno prilagojena in sprejeta. Postala je ponavljajoči se element v večini dela Evropske fundacije za usposabljanje.

Učimo se lahko le z odprtim dialogom.

Medsebojno učenje

Strokovnjaki iz sosednjih držav navdušeno sledijo izkušnjam, ki jih je Rusija pridobila pri popolnem prenosu odgovornosti za poklicno izobraževanje in usposabljanje na regionalno raven.

Skupine vodij poklicnih šol in uradnikov za izobraževanje iz Ukrajine, Tadžikistana in Belorusije so se na začetku decembra 2004 sestali v Sankt Peterburgu, da bi se seznanili z izkušnjami osmih ruskih pilotnih regij na zaključnem seminarju o skupnem projektu Evropske fundacije za usposabljanje in Nacionalne fundacije za usposabljanje o decentralizaciji in prestrukturiranju poklicnega izobraževanja in usposabljanja v Rusiji.

Ruske izkušnje pri prehodu na decentraliziran sistem poklicnega izobraževanja in usposabljanja bi lahko zagotovile koristno znanje za druge države. Ukrajina se pomika k decentraliziranemu sistemu po predsedniški uredbi o reformi poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ki je bila izdana septembra 2004. Med pripravami na projekt Tacis, ki bo to podprl, Evropska fundacija za usposabljanje sodeluje s petimi pilotnimi regijami za pomoč pri pripravi regionalnih akcijskih načrtov.

Xavier Matheu, vodja Evropske fundacije za usposabljanje za Ukrajino, je dejal, da je črpanje iz ruskih izkušenj – kjer je razvoj približno šest mesecev pred drugimi državami – smiselno. „Obstajajo številne vzporednice in treba je omogočiti, da se sorodne regije s podobnimi gospodarskimi panogami in strokovnimi potrebami medsebojno podpirajo.“

Vasili Jaroščenko, namestnik vodje za poklicno usposabljanje iz ukrajinskega ministrstva za šolstvo in znanost, je dejal, da je med udeležbo na seminarju, čeprav ni bilo nobenih načrtov, „preučeval in prevzemal izkušnje“. Politična kriza v Ukrajini, ki je v času seminarja trajala že drugi teden, „ne bo ovirala dolgoročne strateške reforme“, je še dodal.

Nurali Shoev, namestnik rektorja tadžikistanske Univerze za tehnologijo, je na seminarju povedal, da bi pomanjkanje delovne sile v nekaterih ruskih regijah lahko olajšali z medvladnimi sporazumi o zagotavljanju boljše usposobljenih tadžikistanskih delavcev migrantov. Na stotisoče Tadžikistancev vsako leto odpotuje v Rusijo, kjer delajo kot slabo plačani delavci – pogosto ilegalno in podvrženi nadlegovanju policije – in izboljšano usposabljanje doma, podkrepljeno s posebnimi regionalnimi sporazumi, bi lahko ubilo dve muhi na en mah, je dejal.

Eduard Gonchar, vodja poklicnega usposabljanja na beloruskem ministrstvu za šolstvo, ki trenutno ne načrtuje nobene večje reforme, je dejal, da ruske izkušnje zagotavljajo „koristno znanje“, ki bi ga lahko uporabili pri prihodnjem razvoju politike.

KOPENHAGEN, MAASTRICHT: IZGLEDI ZA LETO 2005

Spodbujanje proste mobilnosti človeškega kapitala in iz tega izhajajoči kopenhagenski proces sta izjemno okrepila sodelovanje pri poklicnem izobraževanju in usposabljanju v Evropski uniji. Prvi sadovi tega okrepljenega sodelovanja so postali vidni v letu 2004. Na srečanju evropskih ministrov decembra v Maastrichtu je bil predstavljen Europass, evropska pobuda za okrepitev prenosljivosti kvalifikacij. Na istem srečanju so ministri pokazali svojo zavezanost še tesnejšemu sodelovanju. Ponovno so poudarili podporo kopenhagenskemu procesu in sprejeli poziv k prizadevnemu delu s strani odbora, ki je predstavil napredek lizbonske strategije.

Če si bodo države članice Evropske unije v prihodnjih petih letih zares še bolj prizadevale za razvoj zaželenega gospodarstva, ki temelji na znanju, bo to imelo daljnosežne posledice za poklicno usposabljanje v Evropski uniji.

Razvijajo se že novi okviri in v državah EU je potekalo veliko poskusnega dela, katerega najboljši rezultati so trenutno v fazi konsolidacije.

Pogled v prihodnost

Od leta 2007 se bo organizacija evropske zunanje podpore močno spremenila. V intervjuju za revijo *Live & Learn* Evropske fundacije za usposabljanje je komisar Figel' na kratko orisal razvoj, ki bo vplival na delo Evropske fundacije za usposabljanje v naslednjih letih.

„Kot verjetno že veste, bomo več kot sto instrumentov – vključno s programom Tempus –, ki usmerjajo dejavnosti EU v zvezi z zunanjimi odnosi, po letu 2006 nadomestili s šestimi širšimi instrumenti,“ je dejal. „Sam program Tempus naj bi se razširil in pokrival šole, poklicno izobraževanje in usposabljanje ter visokošolsko izobraževanje, čeprav podrobnosti o dejanski obliki programa še niso določene. Z gotovostjo pa lahko povem, da bodo trije izmed teh šestih širokih instrumentov povezani s prihodnostjo programa. To so novi evropski sosedski in partnerski instrument, novi predpristopni instrument in novi instrument za razvoj in gospodarsko sodelovanje.“

„Vsi ti predlogi vsebujejo člene, ki bi med cilje izrecno vključili pomoč pri izobraževanju in usposabljanju. Zasnovani so tako, da omogočajo sprejetje tematskih programov v svoj okvir, novi program Tempus pa naj bi bil eden izmed njih.“

„Pričakujemo, da bo Evropska fundacija za usposabljanje imela ključno vlogo pri pomoči Komisiji pri njenem ukrepanju na vseh teh področjih, in pričakujemo, da bo to storila tako, da bo ustreznim službam Komisije zagotovila informacije ter strokovno znanje in izkušnje za podporo razvoja, izvajanja in ocenjevanja politik. Čeprav je to v bistvu že usmeritev Evropske fundacije za usposabljanje iz preteklih let, se bo organizacija spremenila zaradi jasnejše opredelitve strategij, ki vplivajo na delo agencije.“

Komisar EU Ján Figel' pričakuje ogromne spremembe pri podpori EU sosednjim državam.

Povečana preglednost evropskega poklicnega izobraževanja in usposabljanja je že povzročila opazno večjo željo po primerjavi sistemov, njihovega vpliva in kvalifikacij, ki jih zagotavljajo. To naj bi skupaj s povečanim priznavanjem potrebe po obvladovanju kakovosti povzročilo, da bodo primerjalne analize ena od ključnih tem v naslednjih letih.

Evropska politika sosedstva zahteva, da sadove obsežnega evropskega razvoja delimo z našimi sosedi. Vse te države so države partnerice Evropske fundacije za usposabljanje, zato bo sedanji evropski razvoj v prihodnjih nekaj letih verjetno vplival na delo Evropske fundacije za usposabljanje bolj kot kadar koli prej. Aktualne teme v Evropi bodo v naslednjih letih nedvomno tudi aktualne teme dela Evropske fundacije za usposabljanje.

Po vsej verjetnosti se ne bo premaknila le naša tematska pristranskost. Od leta 2007, ki je sicer tudi leto naslednjega kroga širitve, bo evropska zunanja podpora dobila popolnoma novo obliko. Ključne odločitve o tem, kakšna bo ta oblika, bodo sprejete leta 2005.

Na kratko, naslednja leta bodo prinesla ogromne spremembe. Za Evropsko fundacijo za usposabljanje so spremembe, ki so se čutile proti koncu leta 2004, izziv v najbolj pozitivnem smislu besede. Stalna osredotočenost na ključno vlogo človeških virov pri socialnem in gospodarskem razvoju obljublja povečano priznanje za področje, na katerem delujemo že od leta 1995, večje povpraševanje po naših storitvah in nove odgovornosti.

Temeljite priprave skozi celotno prvo desetletje našega obstoja so nas pripravile na to, da se na te izzive odzivamo hitro, ustrezno in predvsem prilagodljivo.

PRILOGE

1. Ustanovna uredba in spremembe

Evropska fundacija za usposabljanje je bila ustanovljena z Uredbo Sveta št. 1360/90 z dne 7. maja 1990.

Izvirna ustanovna uredba je bila spremenjena z naslednjimi uredbami:

- Uredbo Sveta št. 2063/94 z dne 27. julija 1994 o spremembi pravil o funkcijah in strukturi zaposlenih Evropske fundacije za usposabljanje in razširitvi področja dela Evropske fundacije za usposabljanje na države, ki izpolnjujejo pogoje za program Tacis;
- Uredbo Sveta št. 1572/98 z dne 17. julija 1998 o razširitvi geografskega obsega dela Evropske fundacije za usposabljanje na države, ki izpolnjujejo pogoje za podporo iz programa MEDA;

- Uredbo Sveta št. 2666/2000 z dne 5. decembra 2000 o razširitvi geografskega obsega dela Evropske fundacije za usposabljanje na Albanijo, Bosno in Hercegovino, Hrvaško, Zvezno republiko Jugoslavijo in Nekdanjo jugoslovansko republiko Makedonijo;

- Uredbo Sveta št. 1648/2003 z dne 18. junija 2003 o vključitvi pravil o dostopu do dokumentov in spremembi proračunskih postopkov Evropske fundacije za usposabljanje.

Konsolidirana uredba

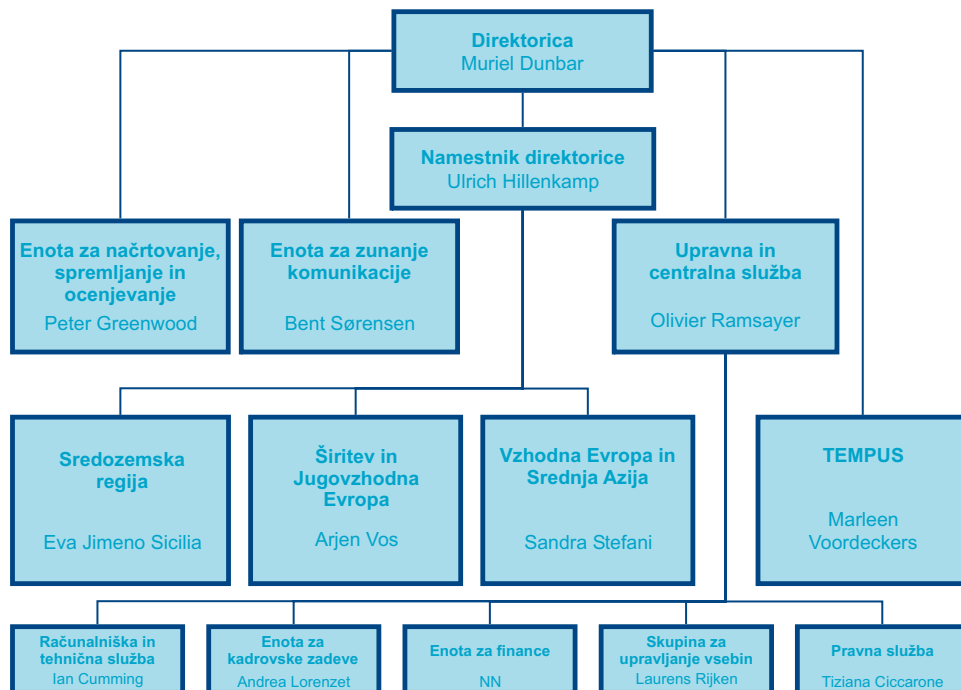
Konsolidirana različica Uredbe Sveta CONSLEG Evropske fundacije za usposabljanje: 1990R1360 – 1/10/2003 združuje izvirno ustanovno uredba s poznejšimi spremembami.

2. Proračun (€)

	2003	2004	2005
Stroški za osebje	10 529 000	11 493 973	12 047 000
Stroški za nepremičnine, opremo in tekoči stroški	1 421 000	1 470 027	1 453 000
Operativni stroški	5 250 000	4 636 000	5 000 000
Skupaj letna subvencija	17 200 000	17 600 000	18 500 000
Druga sredstva	500 000	800 000	Številka še ni na voljo
Skupaj	17 700 000	18 400 000	18 500 000

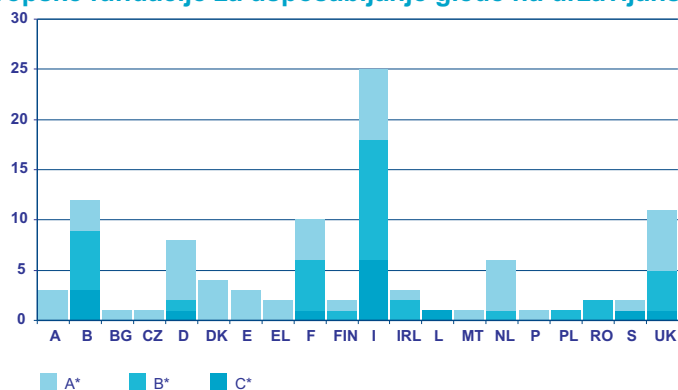
3. Diagram strukture zaposlenih in organigram

Osebe Evropske fundacije za usposabljanje glede na spol in razred

	Ž	M	Skupaj
A*14	1	1	2
A*13			0
A*12	1	6	7
A*11	6	8	14
A*10	3	3	6
A*9	2	2	4
A*8	6	7	13
A*7		1	1
A*6	1	1	2
A*5	1		1
Skupaj A*	21	29	50
%	42	58	100
B*9	2		2
B*8	2	2	4
B*7	4	3	7
B*6	8	3	11
B*5	4	5	9
B*4			0
B*3	2		2
Skupaj B*	22	13	35
%	63	37	100
C*6	2		2
C*5	1		1
C*4	1		1
C*3	5	1	6
C*2			0
C*1	4		4
Skupaj C*	13	1	14
%	93	7	100
Skupaj	56	43	99
%	57	43	100

Osebe Evropske fundacije za usposabljanje glede na državljanstvo

Skupno število osebja v razredu A* v letu 2004 je bilo 50, v razredu B* 35 in v razredu C* 14, kar skupaj znaša 99 začasnih uslužbencev. Skupno število začasnih uslužbencev, predvideno v načrtu delovnih mest, je 104.

4. Ključne odločitve upravnega odbora v letu 2004 in seznam članov

Upravni odbor se je sestel marca, junija in novembra 2004; opazovalci iz držav kandidatk so se udeležili obeh srečanj, ki jima je predsedoval g. Nikolaus van der Pas, generalni direktor Generalnega direktorata za izobraževanje in kulturo Evropske komisije. Junija je srečanje potekalo v Torinu, novembra pa je bilo srečanje sklicano v Bruslju.

Na srečanju 16. marca je upravni odbor Evropske fundacije za usposabljanje izbral Muriel Dunbar za novo direktorico Evropske fundacije za usposabljanje od 1. julija 2004 dalje.

Na srečanju 29. junija je upravni odbor Evropske fundacije za usposabljanje:

- sprejel Standarde notranjega nadzora Evropske fundacije za usposabljanje in se seznanil z načrtom Evropske fundacije za usposabljanje za doseg skladnosti s standardi do konca leta 2004;
- sprejel Letno poročilo o delu Evropske fundacije za usposabljanje za leto 2003 ter svojo lastno analizo in oceno tega poročila;
- se sporazumel o sklepu o postopkih za sprejetje pravil za izvajanje novih kadrovskih predpisov Evropske fundacije za usposabljanje;
- obravnaval pogodbo z novo direktorico dr. Muriel Dunbar in z njo povezane postopke poskusne dobe;
- obravnaval Poročilo o napredku Evropske fundacije za usposabljanje pri izvajanju akcijskega načrta kot odgovor na zunanjo oceno za obdobje marec–junij 2004; in
- obravnaval dosežen napredek Evropske fundacije za usposabljanje pri izvajanju njenega Delovnega programa za leto 2004.

Na srečanju 9. novembra je upravni odbor Evropske fundacije za usposabljanje potrdil načrtovalne perspektive za Evropsko fundacijo za usposabljanje za obdobje 2004–2006 s sprejetjem:

- spremembe proračuna za leto 2004;
- Delovnega programa Evropske fundacije za usposabljanje za leto 2005;
- osnutka proračuna za leto 2005 in kadrovskega načrta Evropske fundacije za usposabljanje;
- utemeljitve prednostnih nalog Evropske fundacije za usposabljanje za leto 2006; in
- smernic za zunanjo oceno Evropske fundacije za usposabljanje za leto 2005.

Upravni odbor je okreplil politiko in operativni okvir Evropske fundacije za usposabljanje s sprejetjem:

- politike za nudenje storitev državam članicam EU;
- postopka za pripravo analize in ocene Letnega poročila o delu Evropske fundacije za usposabljanje za leto 2004;
- članstva Svetovalnega foruma Evropske fundacije za usposabljanje; in
- udeležbe članov Odbora uslužbencev Evropske fundacije za usposabljanje kot opazovalcev na prihodnjih srečanjih upravnega odbora.

Seznam članov upravnega odbora Evropske fundacije za usposabljanje v letu 2004

	ČLAN	NAMESTNIK
Evropska komisija	g. Nikolaus van der Pas (predsednik) <i>Generalni direktorat za izobraževanje in kulturo</i> g. David Lipman <i>Generalni direktorat za zunanje odnose</i> g. Dirk Meganck <i>Generalni direktorat za širitev</i>	
Avstrija	g. Karl Wiczorek <i>Zvezno ministrstvo za gospodarske zadeve in delo</i>	g. Reinhard Nöbauer <i>Zvezno ministrstvo za šolstvo, znanost in kulturo</i>
Belgija	ga. Micheline Scheys <i>Ministrstvo za flamsko skupnost</i>	
Ciper	g. Charalambos Constantinou <i>Ministrstvo za šolstvo in kulturo</i>	g. Elias Margadjis <i>Ministrstvo za šolstvo in kulturo</i>
Češka republika	ga. Helena Úlovcová <i>Nacionalni inštitut za tehnično in poklicno izobraževanje</i>	g. Vojtech Srámek <i>Ministrstvo za šolstvo, mladino in šport</i>
Danska	g. Roland Svarrer Østerlund <i>Ministrstvo za šolstvo</i>	ga. Merete Pedersen <i>Ministrstvo za šolstvo</i>
Estonija	g. Thor-Sten Vertmann <i>Ministrstvo za šolstvo in raziskave</i>	ga. Külli All <i>Ministrstvo za šolstvo in raziskave</i>
Finska	g. Timo Lankinen <i>Ministrstvo za šolstvo</i>	g. Ossi V. Lindqvist <i>Univerza v Kuopiu</i>
Francija	g. Jean-François Fitou <i>Ministrstvo za zaposlovanje, delo in socialno kohezijo</i>	g. Jacques Mazeran <i>Ministrstvo za izobraževanje, višje šolstvo in raziskovanje</i>
Nemčija	g. Dietrich Nelle <i>Zvezno ministrstvo za šolstvo in raziskave</i>	g. Klaus Illerhaus <i>Stalna konferenca ministrov za šolstvo in kulturo dežel v Zvezni republiki Nemčiji</i>

	ČLAN	NAMESTNIK
Grčija	<i>v pričakovanju imenovanja</i>	
Madžarska	g. János Jakab <i>Ministrstvo za šolstvo</i>	g. György Szent-Léleky <i>Ministrstvo za zaposlovanje in delo</i>
Irska	g. Pdraig Cullinane <i>Oddelek za podjetništvo, trgovino in zaposlovanje</i>	ga. Deirdre O'Higgins <i>Oddelek za podjetništvo, trgovino in zaposlovanje</i>
Italija	g. Andrea Perugini <i>Ministrstvo za zunanje zadeve</i>	g. Luigi Guidobono Cavalchini <i>Zasebna banka UniCredit</i>
Latvija	ga. Lauma Sika <i>Ministrstvo za šolstvo in znanost</i>	ga. Dita Traidas <i>Agencija za programe razvoja poklicnega izobraževanja</i>
Litva	g. Romualdas Puvaskis <i>Ministrstvo za šolstvo in znanost</i>	ga. Giedre Beleckiene <i>Metodološki center za poklicno izobraževanje in usposabljanje</i>
Luksemburg	g. Gilbert Engel <i>Ministrstvo za šolstvo in poklicno usposabljanje</i>	ga. Edith Stein <i>Gospodarska zbornica Velikega vojvodstva Luksemburg</i>
Malta	ga. Cecilia Borg <i>Ministrstvo za šolstvo</i>	g. Anthony Degiovanni <i>Ministrstvo za šolstvo</i>
Nizozemska	ga. C.H.M Julicher <i>Ministrstvo za izobraževanje, kulturo in znanost</i>	
Poljska	g. Jerzy Wisniewski <i>Ministrstvo za nacionalno šolstvo in šport</i>	ga. Danuta Czarnecka <i>Ministrstvo za nacionalno šolstvo in šport</i>
Portugalska	ga. M. Cândida Medeiros Soares <i>Ministrstvo za socialno varnost in delo</i>	ga. M.Teresa Martins Paixão <i>Inštitut za inovativno usposabljanje</i>
Slovaška republika	g. Juraj Vantúch <i>Univerza Comenius</i>	
Slovenija	g. Elido Bandelj <i>Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport</i>	ga. Jelka Arh <i>Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport</i>

	ČLAN	NAMESTNIK
Španija	ga. María José Muniozguren Lazcano <i>Ministrstvo za izobraževanje, kulturo in šport</i>	ga. Francisca María Arbizu Echávarri <i>Inštitut za nacionalne kvalifikacije</i>
Švedska	g. Erik Henriks <i>Ministrstvo za šolstvo in znanost</i>	g. Hans-Åke Öström <i>Ministrstvo za šolstvo in znanost</i>
Združeno kraljestvo	ga. Franki Ord <i>Oddelek za šolstvo, znanja in spretnosti</i>	

EVROPSKA FUNDACIJA ZA USPOSABLJANJE

GLAVNI DOSEŽKI

EVROPSKA FUNDACIJA ZA USPOSABLJANJE V LETU 2004

Luksemburg: Urad za uradne publikacije Evropskih skupnosti

2005 — 44 str. — 21.0 x 21.0 cm

ISBN 92-9157-442-2

Venta Salg Verkauf

BELGIQUE/BELGIË

Jean De Lannoy

Avenue du Roi 202/Koningslaan 202
E-1190 Bruxelles/Brussel
Tel. (32-2) 538 43 08
Fax (32-2) 538 08 41
E-mail: jean.de.lannooy@infoboard.be
URL: <http://www.jean-de-lannooy.be>

La librairie européenne/ De Europese Boekhandel

Rue de la Loi 244/Wetstraat 244
B-1040 Bruxelles/Brussel
Tél. (32-2) 295 26 39
Fax (32-2) 735 08 60
E-Mail: mail@libeurop.be
URL: <http://www.libeurop.be>

Moniteur belge/Belgisch Staatsblad

Rue de Louvain 40-42/Leuvenseweg 40-42
B-1000 Bruxelles/Brussel
Tél. (32-2) 552 22 11
Fax (32-2) 51 1 01 84
E-mail: eu-sales@just.fgov.be

DANMARK

J. H. Schultz Information A/S

Herslevdang 12
DK-2620 Albertslund
Tlf. (45) 43 63 23 00
Fax (45) 43 63 19 69
E-mail: schultz@schultz.dk
URL: <http://www.schultz.dk>

DEUTSCHLAND

Bundesanzeiger Verlag GmbH

Vertriebsabteilung
Amsterdamer Straße 192
D-50735 Köln
Tel. (49-221) 97 66 80
Fax (49-221) 97 82 78
E-Mail: vertrieb@bundesanzeiger.de
URL: <http://www.bundesanzeiger.de>

ΕΛΛΑΔΑ/GREECE

G. C. Eleftheroudakis SA

International Bookstore
Panepistimiou 17
GR-10564 Athina
Tel. (30-1) 331 41 90/12/3/4/5
Fax (30-1) 325 84 99
E-mail: elebooks@netor.gr
URL: <http://www.hellasnet.gr>

ESPAÑA

Boletín Oficial del Estado

Trafalgar, 27
E-28071 Madrid
Tel. (34) 915 38 21 11 (libros)
913 84 17 15 (suscripción)
Fax (34) 915 38 21 21 (libros),
913 84 17 14 (suscripción)
E-mail: clientes@boe.es
URL: <http://www.boe.es>

Mundi Prensa Libros, SA

Castelló, 37
E-28001 Madrid
Tel. (34) 914 36 37 00
Fax (34) 915 75 38 98
E-mail: librens@mundiprensa.es
URL: <http://www.mundiprensa.com>

FRANCE

Journal officiel

Service des publications des CE
26, rue Desaix
F-75727 Paris Cedex 15
Tel. (33) 140 58 77 31
Fax (33) 140 58 77 00
E-mail: europublications@journal-officiel.gouv.fr
URL: <http://www.journal-officiel.gouv.fr>

IRELAND

Alan Hanna's Bookshop

270 Lower Rathmines Road
Dublin 6
Tel. (353-1) 496 73 98
Fax (353-1) 496 02 28
E-mail: hannas@iol.ie

ITALIA

Licosa Spa

Via Duca di Calabria, 1/1
Casella postale 552
I-50125 Firenze
Tel. (39) 055 64 83 1
Fax (39) 055 64 12 57
E-mail: licosa@licosa.com
URL: <http://www.licosa.com>

LUXEMBOURG

Messageries du livre SARL

5, rue Raffaeisen
L-2411 Luxembourg
Tel. (352) 40 10 20
Fax (352) 49 06 61
E-mail: mail@mdl.lu
URL: <http://www.mdl.lu>

Πωλήσεις Sales Vente Vendita Verkoop Venda Myynti Försäljning

NEDERLAND

SDU Servicecentrum Uitgevers

Christoffel Plantijnstraat 2
Postbus 20014
2500 EA Den Haag
Tel. (31-70) 378 96 80
Fax (31-70) 378 97 83
E-mail: sdu@sdu.nl
URL: <http://www.sdu.nl>

PORTUGAL

Distribuidora de Livros Bertrand Ld.

Grupo Bertrand, SA
Rua das Terras dos Vales, 4-A
Apartado 69037,
P-2700 Amadora
Tel. (351) 214 95 87 87
Fax (351) 214 96 02 55
E-mail: dlb@ip.pt

Imprensa Nacional-Casa da Moeda, SA

Sector de Publicações Oficiais
Rua da Escola Politécnica, 153
P-1250-100 Lisboa Codex
Tel. (351) 213 94 57 00
Fax (351) 213 94 57 50
E-mail: spoce@incm.pt
URL: <http://www.incm.pt>

SUOMI/FINLAND

Akateeminen Kirjakauppa/ Akademiska Bokhandeln

Keskuskatu 1/Centralgatan 1
PL/PB 128
FIN-00101 Helsinki/Helsingfors
P. tlf. (358-9) 121 44 18
F./fax (358-9) 121 44 35
Sähköposti: sp@akateeminen.com
URL: <http://www.akateeminen.com>

SVERIGE

BTJ AB

Traktorvägen 11-13
S-221 82 Lund
Tlf. (46-46) 18 00 00
Fax (46-46) 39 79 47
E-post: bljeu-pub@blje.se
URL: <http://www.blje.se>

UNITED KINGDOM

The Stationery Office Ltd

Customer Services
PO Box 29
Norwich NR3 1GN
Tel. (44) 870 60 65-522
Fax (44) 870 60 65-533
E-mail: book.orders@theso.co.uk
URL: <http://www.itsofficial.net>

ISLAND

Bokabud Larusar Bjóndal

Skólavörðustíg, 2
IS-101 Reykjavík
Tel. (354) 552 55 40
Fax (354) 552 55 60
E-mail: bokabud@simnet.is

SCHWEIZ/SUISSE/SVIZZERA

Euro Info Center Schweiz

c/o OSEC Business Network Switzerland
Stampfenbachstraße 85
PF 462
CH-8005 Zürich
Tel. (41-1) 365 53 15
Fax (41-1) 365 54 11
E-mail: ecs@osec.ch
URL: <http://www.osec.ch/eics>

BALGARIA

Europress Euromedia Ltd

59, buld Vitoshka
BG-1000 Sofia
Tel. (359-2) 980 37 66
Fax (359-2) 980 42 30
E-mail: Milena@mbow.ct.bg
URL: <http://www.europress.bg>

CYPRUS

Cyprus Chamber of Commerce and Industry

PO Box 21455
CY-1509 Nicosia
Tel. (357-2) 88 97 52
Fax (357-2) 66 10 44
E-mail: demetrap@cci.org.cy

EESTI

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

(Estonian Chamber of Commerce and Industry)
Toom-Kooli 17
EE-10130 Tallinn
Tel. (372) 646 02 44
Fax (372) 646 02 45
E-mail: einfo@koda.ee
URL: <http://www.koda.ee>

HRVATSKA

Mediatrade Ltd

Pavla Hatza 1
HR-10000 Zagreb
Tel. (385-1) 481 94 11
Fax (385-1) 481 94 11

MAGYARORSZÁG

Euro Info Service

Pt. István krt.12
III emelet 1/A
PO Box 1039
H-1137 Budapest
Tel. (36-1) 329 21 70
Fax (36-1) 349 20 53
E-mail: euinfo@euroinfo.hu
URL: <http://www.euroinfo.hu>

MALTA

Miller Distributors Ltd

Malta International Airport
PO Box 25
Luqa LOA 05
Tel. (356) 66 44 88
Fax (356) 67 67 99
E-mail: gwrth@usa.net

NORGE

Swets Blackwell AS

Hans Nielsen Hauges gt. 39
Boks 4901 Nydalen
N-0429 Oslo
Tel. (47) 23 40 00 00
Fax (47) 23 40 00 01
E-mail: info@no.swetsblackwell.com
URL: <http://www.swetsblackwell.com/no>

POLSKA

Ars Polona

Krakowskie Przedmiescie 7
Skw. pocztowa 1001
PL-00-950 Warszawa
Tel. (48-22) 826 12 01
Fax (48-22) 826 62 40
E-mail: books119@arspolona.com.pl

ROMÂNIA

Euromedia

Str. Dionisie Lupu nr. 65, sector 1
RO-70184 Bucuresti
Tel. (40-1) 315 44 03
Fax (40-1) 312 96 46
E-mail: euromedia@mailcity.com

SLOVAKIA

Centrum VTI SR

Nám. Stobody, 19
SK-81223 Bratislava
Tel. (421-7) 54 41 83 64
Fax (421-7) 54 41 83 64
E-mail: europ@b01.slk.stuba.sk
URL: <http://www.slk.stuba.sk>

SLOVENIJA

GV Založba

Dunajska cesta 5
SLO-1000 Ljubljana
Tel. (386) 613 09 1804
Fax (386) 613 09 1805
E-mail: europ@gvestnik.si
URL: <http://www.gvzalozba.si>

TÜRKİYE

Dünya Infotel AS

100, Yıl Mahallesi 34440
TR-80050 Bağcilar-Istanbul
Tel. (90-212) 629 46 89
Fax (90-212) 629 46 27
E-mail: aktuel.info@dunya.com

ARGENTINA

World Publications SA

Av. Cordoba 1877
C1120 AAA Buenos Aires
Tel. (54-11) 48 15 81 56
Fax (54-11) 48 15 81 56
E-mail: wpbooks@infovia.com.ar
URL: <http://www.wpbooks.com.ar>

AUSTRALIA

Hunter Publications

PO Box 404
Abbotsford, Victoria 3067
Tel. (61-3) 94 17 53 61
Fax (61-3) 94 19 71 54
E-mail: jpdivies@ozemail.com.au

BRESIL

Livraria Camões

Rua Bittencourt da Silva, 12 C
CEP
20043-900 Rio de Janeiro
Tel. (55-21) 262 47 76
Fax (55-21) 262 47 76
E-mail: livraria.camoes@incm.com.br
URL: <http://www.incm.com.br>

CANADA

Les éditions La Liberté Inc.

3020, chemin Sainte-Foy
Sainte-Foy, Québec G1X 3V6
Tel. (1-418) 658 37 63
Fax (1-800) 567 54 49
E-mail: liberte@mediom.qc.ca

Renout Publishing Co. Ltd

5369 Chemin Canotek Road, Unit 1
Ottawa, Ontario K1J 9J3
Tel. (1-613) 745 26 65
Fax (1-613) 745 76 69
E-mail: order.dept@renoutbooks.com
URL: <http://www.renoutbooks.com>

EGYPT

The Middle East Observer

41 Sheif Street
Cairo
Tel. (20-2) 392 69 19
Fax (20-2) 393 97 32
E-mail: inquiry@meobserver.com
URL: <http://www.meobserver.com.eg>

MALAYSIA

EBIC Malaysia

Suite 45.02, Level 45
Plaza MBI (Letter Box 45)
8 Jalan Yap Kwan Seng
50450 Kuala Lumpur
Tel. (60-3) 21 62 32 98
Fax (60-3) 21 62 61 98
E-mail: ebic@tm.net.my

MÉXICO

Mundi Prensa México, SA de CV

Río Pánuco, 141
Colonia Cuauhtémoc
MX-06500 Mexico, DF
Tel. (52-5) 535 55 58
Fax (52-5) 514 67 99
E-mail: 101545.2361@compuserve.com

SOUTH AFRICA

Eurochamber of Commerce in South Africa

PO Box 781738
2146 Sandton
Tel. (27-11) 884 39 52
Fax (27-11) 883 55 73
E-mail: info@eurochamber.co.za

SOUTH KOREA

The European Union Chamber of Commerce in Korea

5th Fl., The Shilla Hotel
202, Jangchung-dong 2 Ga, Chung-ku
Seoul 100-392
Tel. (82-2) 22 53-5631/4
Fax (82-2) 22 53-5635/6
E-mail: succk@euccok.org
URL: <http://www.euccok.org>

SRI LANKA

EBIC Sri Lanka

Tirane Asia Hotel
115 Sir Chittampalam
A. Gardiner Mawatha
Colombo 2
Tel. (94-1) 074 71 50 78
Fax (94-1) 44 87 79
E-mail: ebicsl@shetlk

TAI-WAN

Tycoon Information Inc

PO Box 81-466
105 Taipei
Tel. (886-2) 87 12 88 86
Fax (886-2) 87 12 47 47
E-mail: eutpae@ms21.hinet.net

UNITED STATES OF AMERICA

Berman Associates

4611-F Assembly Drive
Lanham MD 20706-4391
Tel. (1-800) 274 44 47 (toll free telephone)
Fax (1-800) 865 34 50 (toll free fax)
E-mail: query@berman.com
URL: <http://www.berman.com>

ANDERE LÄNDER OTHER COUNTRIES AUTRES PAYS

Bitte wenden Sie sich an ein Büro Ihrer Wahl/Please contact the sales office of your choice/Veuillez vous adresser au bureau de vente de votre choix

Office for Official Publications of the European
Communities
2, rue Mercier
L-2985 Luxembourg
Tel. (352) 29 29-4255
Fax (352) 29 29-42758
E-mail: info-opinfo@cec.eu.int
URL: publications.eu.int

TA-66-05-951-SL-C

Urad za publikacije

Publications.eu.int

ISBN 92-9157-442-2

9 789291 574421